

บทที่ ๔

แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้

ผศ.ดร.ทิพย์ ชันแก้ว

ป.ธ.๙, พธ.ด.(พุทธจิตวิทยา)

วิทยาลัยสงฆ์บุรีรัมย์

วัตถุประสงค์การเรียนรู้ประจำบท

เมื่อศึกษาบทที่ ๔ จบแล้ว นักศึกษาสามารถ

- ๑.อธิบายหลักสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ได้
- ๒.อธิบายแหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิตได้
- ๓.อธิบายการเรียนการสอนออนไลน์ได้
- ๔.อธิบาย IT กับ E-Learning ได้
- ๕.อธิบายเทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับ E-Learning ได้

๔.๑ ความนำ

- เครือข่ายการเรียนรู้ (Learning Network) หมายถึง การแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด ข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ และการเรียนรู้ ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร และแหล่งความรู้ที่มีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง จนเป็นระบบที่เชื่อมโยงกัน ส่งผลให้เกิดการเผยแพร่และการประยุกต์ความรู้ใหม่ๆ เพื่อวัตถุประสงค์ทางวิชาชีพหรือทางสังคม

๔.๒ ความหมาย

- การประสานแหล่งความรู้และข้อมูลข่าวสาร การใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และการปฏิบัติงานอย่างสอดคล้องเชื่อมโยงกันทั้งระหว่างหน่วยงานที่ผิดชอบการจัดการศึกษาในระบบ และการศึกษานอกระบบ และระหว่างหน่วยงานอื่นๆ

๔.๒ ความหมาย

- การที่ชาวบ้านรวมตัวกันขบคิดปัญหาของเขา
รวมพลังแก้ปัญหาละหาผู้นำขึ้นมาจากหมู่
ชาวบ้านด้วยกันเอง แล้วรวมตัวกันเพื่อมีอำนาจ
ต่อรอง มีการต่อสู้ทางความคิด มีการเรียนรู้
จากภายนอก มีการไปมาหาสู่กัน เรียนรู้ดูงาน
ด้วยกัน จนกระทั่งเกิดเป็นกระบวนการ
แก้ปัญหาได้การทำมาหากินดีขึ้น เศรษฐกิจแต่
ละครอบครัวดีขึ้น (เอกวิทย์ ณ ถลาง)

- สภาพการเรียนรู้อย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ และระหว่างประเทศหรือทวีป ตลอดจนการรับรู้ข่าวสาร ผ่านสื่อการเรียนรู้ที่มีอยู่อย่างหลากหลาย ทั้งประเภทสื่อบุคคล และสื่อสารมวลชนประเภทต่าง ๆ เช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียงและภาพ เป็นต้น ที่จะเอื้อให้เกิดการเรียนรู้ที่มีผลต่อการดำรงชีวิตการเปลี่ยนแปลงสังคมและคุณภาพชีวิตของคน (อนุรักษ์ ปัญญา นวัตกรรม รหัน แดงจวง และสุกัญญา นิมานันท์)

- การจัดระบบและพัฒนาให้แหล่งความรู้ ซึ่งหมายถึง องค์กรสถานประกอบการ บุคคล ศูนย์ข่าวสารข้อมูล สถานที่ ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่สามารถถ่ายทอด เกิดกระบวนการเรียนรู้ แลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกัน หรือให้ผู้สนใจได้ทั้งความรู้ ทักษะเกี่ยวกับอาชีพ สังคม เศรษฐกิจเทคโนโลยี ศาสนา และศิลปวัฒนธรรม ที่เป็นของดีดั้งเดิม และที่พัฒนาแล้ว ที่มีอยู่ในชุมชน อำเภอ จังหวัด (สุวัฒน์ แก้วสังข์ทอง)

๔.๒

ความหมาย

- ขอบเขตแห่งความสัมพันธ์ของกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีลักษณะประสานติดต่อกันสัมพันธ์เชื่อมโยงอย่างต่อเนื่อง ในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งหรือหลายกิจกรรม ระหว่างคนกับคน คนกับกลุ่ม และกลุ่มกับกลุ่ม (ประทีป อินแสง)

- ระบบการศึกษาในปัจจุบันนับเป็นการเรียนรู้แบบตลอดชีวิต มีเนื้อหาสาระที่ต้องเรียนรู้เป็นจำนวนมากตลอดเวลา โดยมีการปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์ของมนุษย์ ให้เข้าสู่ระบบการสร้างบุคลากรให้คิดเป็น ทำเป็นและเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง สามารถเข้าถึง แหล่งความรู้ และค้นหาคำตอบที่ต้องการได้ด้วยตนเองในระยะเวลาอันสั้น โดยอาศัยระบบเครือข่ายการสื่อสาร และเทคโนโลยีที่ทันสมัย

๔.๓

แนวความคิด

- ลักษณะหรือรูปแบบของเครือข่ายการเรียนรู้ไม่มีกฎเกณฑ์ หรือหลักเกณฑ์ตายตัว ประชาชนต้องเรียนรู้จากกันและกัน จากความรู้ที่ได้จากที่อื่น แล้วขยายความรู้ให้ผู้อื่นทราบด้วยเป็นการช่วยให้เกิดการศึกษากันหลากหลาย สอดคล้องกับ ความต้องการของบุคคล (อเนก นาคะบุตร)

- หัวใจสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้อย่างหนึ่ง คือ การถ่ายทอด แลกเปลี่ยน และกระจาย ความรู้ ที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อสนับสนุน การสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับ ชุมชน และความรู้ดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาภายใน ชุมชน ในแต่ละชุมชนมักมีความรู้ที่มีการสะสม และสืบทอดกันมา

๔.๔ หลักสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้

- การเรียนรู้ตลอดชีวิตควรเริ่มจากการมีส่วนร่วมของบุคคล องค์กรและชุมชนในการตระ หนักถึงปัญหา และการสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ที่เอื้อต่อการสร้าง เสริมประสบการณ์ การถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารซึ่งกัน และกัน จนทำให้เกิดการเรียนรู้
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้สรุป หลักการสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้ไว้

๔.๔ หลักสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้

๑. การกระตุ้นความคิด ความใฝ่แสวงหาความรู้
จิตสำนึกในการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมในการพัฒนา
๒. การถ่ายทอด แลกเปลี่ยน การกระจายความรู้ทั้ง
ในส่วนของวิทยากรสากลและภูมิปัญญาท้องถิ่น
เพื่อสนับสนุนการสร้างองค์ความรู้ใหม่ๆ

๔.๔ หลักสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้

- ๓. การแลกเปลี่ยนข่าวสารกับหน่วยงานต่างๆ ของ
ทั้งในภาครัฐและเอกชน
- ๔. การระดมและประสานการใช้ทรัพยากรร่วมกัน
เพื่อการพัฒนาและลดความซ้ำซ้อน สูญเปล่าให้
มากที่สุด

๔.๔ หลักสำคัญของเครือข่ายการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นเรื่องที่มีความสำคัญเชิงยุทธศาสตร์มาก
ขั้นสำหรับบุคคล และความเจริญของชาติ ด้วยการ
เรียนรู้เป็นสื่อเชื่อมโยงกับข้อมูลข่าวสาร องค์กรความรู้
และทักษะซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของระบบเศรษฐกิจ
สมัยใหม่ การเรียนรู้ที่ประสบความสำเร็จก็คือ การที่
แต่ละบุคคลสามารถประยุกต์ใช้เครื่องมือ ข้อมูล
ข่าวสารและองค์ความรู้ที่เหมาะสม เพื่อแก้ปัญหา
และแสวงหาโอกาสในการเรียนรู้ตลอดชีวิต

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- แหล่งสารสนเทศทุกประเภท อันได้แก่ ห้องสมุด ศูนย์เอกสาร หรือแหล่งที่ให้บริการสารสนเทศที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น ย่อมถือว่ามีส่วนเกี่ยวข้องต่อการให้การศึกษาดูตลอดชีวิต ด้วยกันทั้งสิ้น เพราะแหล่งสารสนเทศ คือแหล่งที่ให้บริการสรรพวิทยาการ

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

๑. ความพร้อมของแหล่งสารสนเทศ ว่ามีมากพอที่จะให้นักแสวงหาข้อมูลทั้งหลายได้เลือกใช้หรือไม่
๒. ความพร้อมที่เอื้อต่อการเข้าถึงสารสนเทศ หมายถึง การอำนวยความสะดวกแก่ผู้ใช้ในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการ อาทิ การนำเอาคอมพิวเตอร์ เข้ามาจัดเก็บข้อมูล มีบริการอินเทอร์เน็ต บริการฐาน ข้อมูล CD-ROM หรือการจัดกระทำใดๆ เพื่อการบริการที่สามารถเอื้อต่อการศึกษาตลอดชีวิต

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

๓. ความพร้อมในด้านอื่นๆ อาทิ การที่แหล่งสารสนเทศมีนโยบายในการให้บริการเพื่อสนับสนุนการศึกษาตลอดชีวิตอย่างชัดเจน โดยอาจจะมีการประกาศ มีการประกันคุณภาพการปฏิบัติงานที่มุ่งไปสู่การศึกษาตลอดชีวิต หรืออื่นใด

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- ในปัจจุบันเครือข่ายอินเทอร์เน็ตและเครือข่าย World Wide Web เป็นเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทรงอิทธิพลมากสำหรับการดำเนินธุรกรรม จึงเป็นที่มาของคำว่า e-Commerce

คนส่วนใหญ่มักจะนึกถึงพูดถึงเทคโนโลยีสารสนเทศหรือไอที Information and Communication Technology (ICT)

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- สารสนเทศที่อยู่บนเครือข่ายนั้นจะอยู่ในรูปแบบเอกสารไฮเปอร์เท็กซ์ที่เรียกว่าเว็บเพจ ซึ่งเขียนด้วยภาษา HyperText Mark Up Language (HTML) หรือจะเรียกว่าเป็นเอกสาร HTML ก็ได้และจัดเก็บอยู่ใน Web Server ที่อยู่บนเครือข่าย

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- คำศัพท์ในยุคไอทีที่มักได้ยินกันบ่อย ๆ
- e-Learning
- e-Education
- e-Library
- e-Journal
- e-Book

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- e-Library หรือ Virtual Library มีความหมายเดียวกัน คือความพยายามที่จะใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ทำให้การเข้าถึงสารสนเทศที่อยู่ในห้องสมุดจะทำที่ใดก็ได้ผ่านเครือข่ายคอมพิวเตอร์หรือเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ตั้งแต่การสืบค้นสารสนเทศที่ต้องการ การอ่านสารสนเทศที่ต้องการ

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- e-Education หรือ Virtual Education หรือ Online Teaching and Learning คือรูปแบบการจัดการศึกษาอีกรูปแบบหนึ่งที่อาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือหลักในการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนที่ใดก็ได้

แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้

- e-Book, e-Journal คือการเปลี่ยนหนังสือ/ตำรา (book) และวารสารวิชาการ (journal) ให้อยู่ในรูปแบบของสื่ออิเล็กทรอนิกส์และมักจะเรียกดูได้ผ่าน Webรูปแบบที่นิยมคือจัดให้อยู่ในรูปแบบของเอกสาร HTML หรือเอกสาร PDF (Portable Data Format) เอกสาร PDF ก็คือเอกสารที่เตรียมด้วย Microsoft Word แต่แปลงให้เป็นไฟล์ PDF เพื่อให้ผู้ใช้สามารถอ่านและพิมพ์ได้เท่านั้น

แหล่งการเรียนรู้และเครือข่ายการเรียนรู้

- Courseware คือเอกสารประกอบการเรียนการสอนที่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการเรียนการสอนออนไลน์ ซึ่งในปัจจุบันนิยมทำในรูปของเอกสารเว็บ Courseware ที่ดีจะต้องได้รับการออกแบบเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นบทเรียน

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- e-Learning คือการเรียนรู้โดยอาศัยเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นหลัก อาจจะเป็นการเรียนรู้อย่างไม่เป็นโครงสร้าง (unstructured) เช่นการสืบค้นสารสนเทศหรืออ่านสารสนเทศที่อยู่บนเว็บเพื่อวัตถุประสงค์ใดวัตถุประสงค์หนึ่ง ตลอดจนถึงการเรียนรู้ที่เป็นโครงสร้าง (structured) หรือเป็นระบบ

๔.๕ แหล่งสารสนเทศกับการศึกษาตลอดชีวิต

- Virtual University คือ มหาวิทยาลัยที่มีการเปิดการเรียนการสอนทางไกล โดยกิจกรรมหลักที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการจัดการเรียนการสอนจะใช้ระบบออนไลน์เป็นหลัก ซึ่งก็เป็นอีกรูปแบบหนึ่งของ e-Commerce ทางการศึกษา การจัดการศึกษาแบบ Virtual University นี้อาจจะดำเนินการโดยใช้บุคลากรของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ที่อยู่คนละแห่งมาร่วมมือกันได้เป็นเครือข่าย

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

- หากจะกล่าวถึงพัฒนาการของการเรียนการสอนทางไกลในประเทศไทย คนส่วนใหญ่จะรู้จักและคุ้นเคยกับการเรียนทางไกลกับ มสธ. ซึ่งรูปแบบการเรียนนั้นผู้เรียนเป็นผู้กำหนดตารางและระเบียบวินัยในการเรียนด้วยตนเอง โดยศึกษาจากเอกสารชุดวิชา (printed materials) ที่มหาวิทยาลัยจัดทำขึ้นเป็นสื่อหลัก

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

- จุดแข็ง
- สามารถจะขยายโอกาสทางการศึกษาให้กับนักศึกษาได้เป็นจำนวนมากทั่วประเทศ ในราคาถูกลง การพัฒนาเอกสารชุดวิชา มีระบบและกลไกในการดำเนินการที่มีคุณภาพ และได้ผู้ทรงคุณวุฒิทางวิชาการที่หลากหลายมาร่วมในการพัฒนาเอกสารชุดวิชา

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ระยะที่ ๘ (๒๕๔๐-๒๕๔๔)
- ทบวงมหาวิทยาลัยมีนโยบายขยายวิทยาเขตของมหาวิทยาลัยของรัฐไปยังส่วนภูมิภาคเพื่อเป็นการขยายโอกาสทางการศึกษาและรองรับการเพิ่มขึ้นของนักเรียนที่สำเร็จการศึกษามัธยมปลาย โดยใช้ทรัพยากรที่มีอยู่แล้วอันได้แก่ สถานที่ของวิทยาเขตและบุคลากรทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยที่มีอยู่

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

๔.๖.๑ เนื้อหาบทเรียน (Material to be Learned)

- อาจจะเป็นเอกสารประกอบการสอน หรือตำราที่เป็นเอกสารสิ่งพิมพ์ก็ได้ที่กำหนดให้ ผู้เรียนศึกษา หรือจะเป็นเนื้อหาที่เป็นสื่อออนไลน์ (courseware) ที่ผู้สอนทำขึ้นหรือคัดสรรมาซึ่งส่วน นี้จะเหมือนกัน ทั้งการสอนแบบปกติและการสอนแบบออนไลน์ แต่ในการเรียนการสอนแบบออนไลน์ ที่สมบูรณ์นั้น เนื้อหาบทเรียนควรจะเรียกดูและพิมพ์ได้จากเว็บ

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

๔.๖.๒ วิธีการเรียน (Learning Approach)

- วิธีการเรียนการสอน (Teaching/Learning Approach) ซึ่งในการสอนแบบปกติ อาจารย์ผู้สอนส่วนใหญ่จะใช้วิธีการบรรยายเนื้อหาเป็นหลัก เป็น การเรียนการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ทำให้ผู้เรียนขาดทักษะในการอ่านและเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนการสอนออนไลน์ช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนฝึกทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยมีครูผู้สอนเป็นผู้คอยกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

๔.๖.๓ คุณลักษณะของผู้เรียน (Learner Characteristics)

- ปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อการเรียนรู้ ผู้เรียนในระบบการเรียนการสอนออนไลน์ต้องมีคุณลักษณะพิเศษที่มากกว่าผู้เรียนในระบบปกติ ผู้เรียนต้องมีความสามารถหรือทักษะในการใช้เครื่องมือออนไลน์ในการศึกษา

๔.๖ การเรียนการสอนออนไลน์

- สรุปลักษณะการเรียนการสอนแบบออนไลน์
- เป็นการเรียนการสอนซึ่งอาศัยเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์เข้ามาช่วยสนับสนุนการเรียนการสอน (Computer Mediated Communication) โดยที่นักเรียนที่ลงทะเบียนเรียนแบบออนไลน์จะเรียนไปพร้อมกับนักเรียนที่เรียนในแบบปกติ จะต่างกันว่าผู้เรียนจะเรียนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ โดยศึกษาจากคู่มือนักเรียน ซึ่งระบุถึงแผนการเรียนทุกคาบ

๔.๗ การศึกษาทางไกล

- หมายถึง ระบบการศึกษาที่ผู้เรียนและผู้สอนอยู่ไกลกัน แต่สามารถทำให้เกิดการเรียนรู้ได้โดยอาศัยสื่อการสอน ในลักษณะของสื่อประสมโดยการใช้สื่อต่างๆร่วมกัน อาทิเช่น ตำราเรียน เทปเสียง แผนภูมิ หรือโดยการใช้ อุปกรณ์ โทรคมนาคมและสื่อมวลชนประเภทวิทยุและ โทรทัศน์มาช่วยในการแพร่กระจายการศึกษาไปยังผู้ที่ปรารถนาจะเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวางทั่วทุกท้องถิ่น

๔.๗ การศึกษาทางไกล

๔.๗.๑ หลักการของการศึกษาทางไกล

๑. การศึกษาตลอดชีวิต ซึ่งถือเสมือนว่าการศึกษาเป็นปัจจัยที่ห้าของการดำรงชีพจึงสมควรใช้การศึกษาเป็นปัจจัยในการพัฒนาคุณภาพชีวิตโดยไม่จำเป็นต้องแยกชีวิตออกจากการเรียน

๒. การให้โอกาสเท่าเทียมกันทางการศึกษา เป็นทางเลือกและทางออกไปสู่อุดมคติในการแก้ปัญหาเรื่องความเสมอภาคทางการศึกษา

๔.๗ การศึกษาทางไกล

๓. ส่งเสริมการศึกษามวลชน เป็นการให้ดารศึกษาแก่
มวลชนในระดับต่างๆโดยการใช้สื่อมวลชนหรือสื่อ
อื่นๆร่วมกันในรูปของสื่อหลายแบบรวมทั้งการใช้สื่อ
อุปกรณ์โทรคมนาคมประเภทต่างๆด้วย

๔.๗ การศึกษาทางไกล

๔.๗.๒ ลักษณะสำคัญของการศึกษาทางไกล

๑. ผู้เรียนผู้สอนไม่อยู่ประจันหน้ากัน
๒. เน้นผู้เรียนเป็นจุดศูนย์กลางของการเรียน ผู้เรียนเป็นผู้เลือกวิชาและกำหนดเวลาเรียนและกิจกรรมการเรียนของตนเอง
๓. สื่อการสอนเป็นสื่อหลักในกระบวนการเรียนการสอน ผู้สอนจะเป็นสื่อหลัก ในการศึกษาทางไกลสื่อหลักจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง

๔.๗ การศึกษาทางไกล

๔.๗.๓ สื่อการสอนกับการศึกษาทางไกล

๑) สื่อสิ่งพิมพ์ เป็นสื่อประเภทสิ่งพิมพ์ได้แก่ เอกสารตำรา
แบบฝึกปฏิบัติ

๒) สื่อโสตทัศนูปกรณ์ อิเล็กทรอนิกส์ นับได้ว่าเป็นสื่อรอง
จากสื่อสิ่งพิมพ์ที่จะช่วยในการเสริมความรู้ใน
กระบวนการเรียนของผู้เรียน

๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์และระบบโทรคมนาคม เนื่องจากการ
พัฒนาการของอิเล็กทรอนิกส์และระบบโทรคมนาคม
เป็นไปอย่างรวดเร็ว

๔.๗ การศึกษาในระบบและการศึกษา นอกระบบทางไกล

- ๑) การศึกษาในระบบ การศึกษาทางไกลเข้ามามีบทบาทสำคัญยิ่งในการจัดการศึกษาทั่วการศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบมีหลายหน่วยงานที่จัดการศึกษาทางไกล ทั้งในระดับ ต่ำกว่าอุดมศึกษา และระดับอุดมศึกษา

๔.๗ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบทางไกล

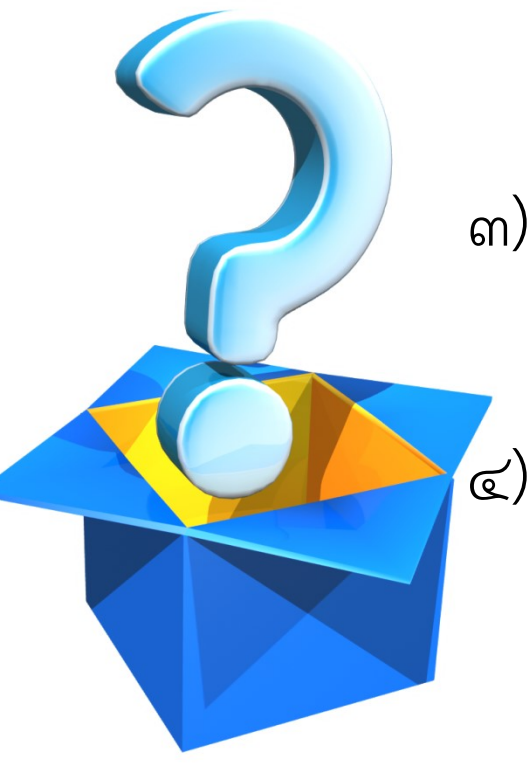
๒) การศึกษานอกระบบ การศึกษานอกระบบจะเป็นลักษณะของการศึกษาที่ไม่มีเวลาเรียนแน่นอนตายตัว ไม่มีการกำหนดอายุของผู้เรียน ผู้เรียนจะมาเข้าชั้นเรียนหรือไม่ก็ได้ การเรียนการสอนอาจจะมาพบกัน ณ ศูนย์บริการวิชาการหรืออาจจะเรียนผ่านรายการโทรทัศน์ที่บ้าน จะมีการสอนในระดับต่ำกว่าอุดมศึกษาซึ่งดำเนินการโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน

๔.๘ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบทางไกล

๔.๘.๑ ข้อดีของการศึกษาทางไกล

- ๑) ผู้เรียนได้เรียนกับผู้สอนที่มีความเชี่ยวชาญ
- ๒) สามารถบันทึกคำบรรยายหรือการสอนส่งผ่านคอมพิวเตอร์ หรือโทรทัศน์ไปยังผู้เรียนได้โดยสะดวก
- ๓) ผู้เรียนที่อยู่ในการศึกษานอกระบบ ไม่จำเป็นต้องเดินทางมายังสถานศึกษาเหมือนปกติ
- ๔) ตอบสนองความต้องการในการแสวงหาความรู้เพื่อพัฒนาคน และพัฒนางานในวิชาชีพ

๔.๘ การศึกษาในระบบและการศึกษานอกระบบทางไกล

๔.๘.๒ ข้อจำกัด

๑. การใช้โทรทัศน์เป็นการสื่อสารทางเดียวผู้เรียนผู้สอนไม่สามารถพูดจาโต้ตอบกันได้
๒. โทรทัศน์มิใช่เป็นอุปกรณ์ที่ใช้แทนผู้สอนได้อย่างสิ้นเชิง ผู้เรียนจึงจำเป็นต้องศึกษาบทเรียนเพิ่มเติมจากสื่ออื่น ๆ ประกอบด้วย

๔.๘ การศึกษาในระบบและการศึกษา

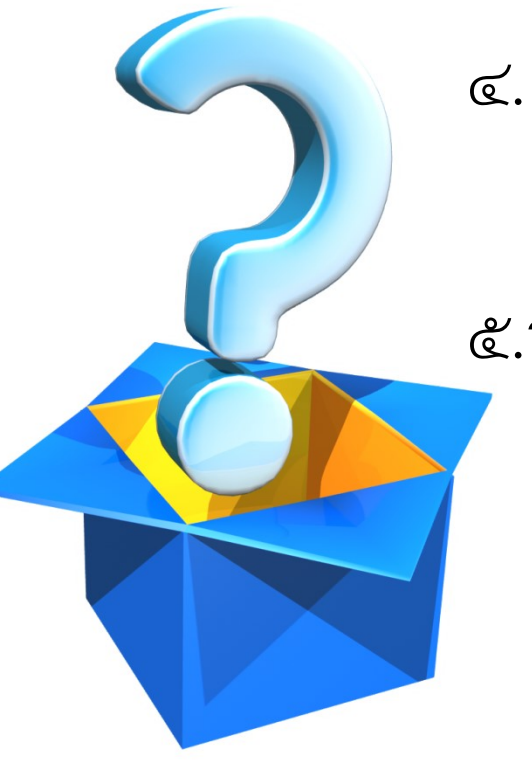
นอกระบบทางไกล

๔.๘.๒ ข้อจำกัด

๓. อาจเกิดอุปสรรคในด้านการสื่อสาร เช่น กระแสไฟฟ้า
ขัดข้อง หรือสิ่งแวดล้อม

๔. การผลิตรายการอาจไม่ดีพอ ทำให้การสอนไม่น่าสนใจเท่าที่ควร

๕. จำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายสูงในการจัดซื้ออุปกรณ์ที่สามารถถ่ายทำและใช้เทคนิควิธีการในการผลิต
รายการที่มีคุณภาพ

๔.๙ E-learning

- การเรียนผ่านทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ซึ่งใช้การนำเสนอเนื้อหาทางคอมพิวเตอร์ ในรูปของสื่อมัลติมีเดีย ได้แก่ ข้อความอิเล็กทรอนิกส์ ภาพนิ่ง ภาพกราฟิก ภาพเคลื่อนไหว ภาพสามมิติ เป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมทางการเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ เพราะมีงานวิจัยหลายชิ้นที่ สนับสนุนว่าเนื้อหาการเรียน ซึ่งถูกถ่ายทอดผ่านทางมัลติมีเดียนั้น สามารถทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีกว่า การเรียนจากสื่อข้อความเพียงอย่างเดียว

๔.๙ E-learning

๔.๙.๑ ITกับE-Learning

- การใช้ IT เพื่อการเรียนการสอนในลักษณะของ e-learning ในยุคปัจจุบันจะมีการใช้อุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ทั้งในลักษณะของ Stand Alone และการเชื่อมโยงคอมพิวเตอร์เป็นเครือข่าย สามารถเชื่อมโยง เข้าสู่อินเทอร์เน็ต เพื่อค้นหาและแลกเปลี่ยนข้อมูล สารสนเทศ

๔.๙ E-learning

e-learningจะเกี่ยวข้องโดยตรง

๑.สื่อการเรียนการสอนแบบสื่อประสม (Multimedia) เป็นสื่อที่มีการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบทั้งภาพ และเสียง มีปฏิสัมพันธ์ (Interaction) กับผู้เรียน ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการเรียนการสอน ช่วยลดความยุ่งยากซับซ้อน ของเนื้อหาวิชาบางตอน ที่ค่อนข้างจะเป็นนามธรรม นอกจากนี้สื่อนี้บางส่วนเป็นแบบฝึกหัดที่จะช่วยทบทวนความรู้ของผู้เรียนด้วย

๔.๙ E-learning

e-learningจะเกี่ยวข้องโดยตรง

๒.การใช้ทรัพยากรทางการศึกษาร่วมกัน (Education Resources Sharing) การพัฒนาองค์ความรู้บนเครือข่ายคอมพิวเตอร์เพื่อเผยแพร่ และแลกเปลี่ยนความรู้ทางวิชา การบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเป็นคลังทุกแขนงที่พร้อมให้จะให้บริการบนเครือข่ายในหลายรูปแบบ

๔.๙ E-learning

๓. การเรียนการสอนทางไกล การเรียนการสอนทางไกลของวงการศึกษไทย ได้มีการวิวัฒนาการตามลำดับก่อนที่จะเป็นรูปแบบของ e-learning ในปัจจุบันนี้ โดยมีวิวัฒนาการที่น่าสนใจตามลำดับดังนี้

๓.๑ การเรียนการสอนทางไปรษณีย์

๓.๒ การเรียนการสอนทางวิทยุกระจายเสียง

๓.๓ ทางโทรทัศน์และผ่านเครือข่ายดาวเทียม

๓.๔ ผ่านทางคอมพิวเตอร์ และเครือข่าย

อินเทอร์เน็ต การศึกษาที่นิยมในขณะนี้คือ Web

๔.๙ E-learning

๔.๙.๒ เทคโนโลยีที่สัมพันธ์กับ E - Learning

๑. เทคโนโลยีระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ต

๑.๑ อินเทอร์เน็ต

๑.๒ File Transfer Protocol (FTP)

๒. เทคโนโลยีการเขียนเว็บเพจ

๒.๑ โปรแกรมต่าง ๆ เช่น Microsoft Front Page, Dream weaver ฯลฯ

๔.๙ E-learning

๓. เทคโนโลยีการสร้างกระดานถาม-ตอบอินเทอร์เน็ต
๔. เทคโนโลยีมัลติมีเดีย
๕. เครื่องมือสร้างแบบจำลองและรูปแบบการเรียนการสอนแบบปฏิสัมพันธ์
๖. เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ

๔.๙ E-learning

๔.๙.๓ ประโยชน์ของE-learning

- เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอน โดยการใช้สื่อ Multimedia อุปกรณ์คอมพิวเตอร์และ คลังความรู้ เครือข่ายอินเทอร์เน็ตสนับสนุนการเรียนการสอน ของครูและนักเรียน เกิดเครือข่ายของความรู้ คลัง ความรู้ที่ถูกสร้างและจัดเก็บบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต นี้สามารถ แลกเปลี่ยนความรู้กันและกันได้ และ ความรู้จากแหล่งนี้จะทันสมัยกว่าเอกสารตำราทั่วไป

๔.๙ E-learning

๔.๙.๔ ข้อพึงระวังของE-learning

- การขาดความเข้าใจในการใช้ Multimedia ครู / อาจารย์ควรจะได้รับ การฝึกอบรมก่อนการนำสื่อต่างๆ ไปใช้ในการเรียนการสอน โดยเฉพาะ Multimedia ที่ต้องใช้ร่วมกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์นั้น และการใช้สื่อ การเรียนการสอน ที่มากเกินไปบางครั้ง อาจจะเป็นการบั่นทอน ทักษะในการสร้างจินตนาการ ของนักเรียนได้

๔.๙ E-learning

๔.๙.๕ ปัจจัยหลักที่ช่วยสนับสนุนให้เกิด E-learning

๑. นโยบายด้านการศึกษาของชาติ
๒. วิสัยทัศน์ของผู้บริหารการศึกษาทุกระดับ
๓. ความรู้ความสามารถด้าน IT ของครู / อาจารย์
๔. ความพร้อมด้านฮาร์ดแวร์ และเครือข่ายคอมพิวเตอร์
๕. ความพร้อมด้านซอฟต์แวร์
๖. ความพร้อมของ Multimedia ที่มีคุณภาพ
๗. การสนับสนุนด้านงบประมาณอย่างต่อเนื่อง

สรุป

- การเรียนรู้โดยผ่านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์นั้น เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นอย่างมากสำหรับโลกยุคนี้ และ E-learning นี้ก็จะเป็นเส้นทางหนึ่งที่จะช่วยพัฒนาแต่ละประเทศ ให้สามารถเข้าสู่สังคมยุค IT ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามท้ายบท

- ๑. เครือข่ายการเรียนรู้ (Learning Network) คือ อะไร มีประโยชน์อย่างไรต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ฯ
- ๒. การเรียนในระบบและนอกระบบ มีจุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไร ฯ
- ๓. จงให้ความหมาย “แหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต” และสามารถตอบสนองความต้องการผู้เรียนได้หรือไม่อย่างไร ฯ
- ๔. E-learning และ e-Book มีประโยชน์อย่างไร ฯ

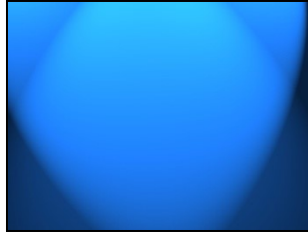

Backdrops:

- These are full sized backdrops, just scale them up!
- Can be Copy-Pasted out of Templates for use anywhere!

Title Backdrop

Slide Backdrop

Print Backdrop

